

jak jsme už naznačili, jsou na hranicích s benátštinou na východě a na západě. Naopak, furlanština se rozširuje na úkor němčiny a slovinštiny a proniká do Korutan okolo Trbiže.

Horší postavení mají Němci, kteří jenom v Pladnu zachovávají dostatečně způsob života, který jim umožní přežít. Jinde co nedokázala udělat asimilace, to se povede vystěhovalectví.

Romové prožívají obrovskou krizi hodnot, čím dále tím více žijí na okraji společnosti a roste mezi nimi zoufalství do míry neúnosné pro ně a pro lidi kolem nich.

Literatura

FRANCESCATO, G.: *Dialettologia friulana*. Udin 1966.

FRANCESCATO, G. — SALIMBENI, F.: *Storia, lingua e società in Friuli*. Udin 1976.

FRANCESCATO, G.: *Friaulisch: Soziolinguistik. Sociolinguistica*. In: *Lexikon der Romanistischen Linguistik, III. díl*. Eds: G. Holtus, M. Metzeltin, C. Schmitt. Tübingen, 1989, str. 601—610.

FRAU, G.: *I dialetti del Friuli*, Udin 1984.

STRANJ, P.: *La comunità sommersa. Gli Sloveni in Italia dalla A alla I*. Trieste 1989.

Príspevok k problematike výskumu písaných prejavov zahraničných vysokoškolákov študujúcich slovenčinu

Pavol Odaloš

Pedagogická fakulta UMB, Banská Bystrica

1.1 Slováci a Maďari žijú v Európe už dlhé obdobie vedľa seba. Hoci sú jazyky týchto národov geneticky a typologicky odlišné, na územiach, kde žijú Slováci a Maďari, existujú vzájomné kontakty ich jazykov.

1.2 Vzájomné kontakty slovenčiny a maďarčiny je možné skúmať z viacerých hľadísk (Furdík, 1976):

a) z hľadiska teoretickej jazykovedy je možné získať pri konfrontácii dvoch odlišných vedľa seba existujúcich jazykov dôležité všeobecnójazykové poznatky,

b) zo sociolingvistického hľadiska sa dá sledovať, či a ako koexistencia slovenčiny a maďarčiny ovplyvnila jazykový úzus a následne sa systémovo premietla do týchto jazykov,

c) z hľadiska školskej praxe je možné skúmať výsledky pri vyučovaní daného jazyka u hovoriacich, ktorých materinským jazykom je druhý jazyk.

Našu výskumnú pozornosť chceme zamerať práve na tretiu oblasť.

2.1 V septembri 1993 prišli na Pedagogickú fakultu Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici na jeden semester vysokoškoláčky z Békešskej Čaby z Maďarska. Boli to študentky, ktoré budú študovať učiteľstvo 1. stupňa základnej školy a po jeho ukončení majú pôsobiť na slovenských základných školách v Maďarsku. Z toho dôvodu sa prišli pred prvým ročníkom zdokonaľiť v slovenčine. Maďarské študentky pochádzali z rodín, v ktorých jeden z rodičov alebo starých rodičov vedel po slovensky. Navštevovali slovenské materské školy a na základných a stredných školách sa učili po slovensky slovenčinu, dejepis a zemepis, príp. aj ďalšie predmety.

Počas pobytu na univerzite v Banskej Bystrici maďarské študentky študovali slovenskú literatúru, v rámci toho aj literatúru pre deti a mládež, venovali sa jazykovej kultúre, pravopisu, všetkým rovinám jazykového systému a predovšetkým veľa komunikovali po slovensky. Na konci ich pobytu sme zistili zlepšenie v pohotovosti pri odpovediach na otázky, rozšírili si slovnú zásobu, lepšie čítali texty, no hlavne sa snažili viac rozprávať po slovensky. Nedosiahli sme však to, aby aj mimo školy, resp. v škole medzi sebou komunikovali stále po slovensky.

2.2 Náš výskumný záujem sme orientovali na písané texty. Maďarské študentky písali na seminárnych cvičeniach opisy osoby a zvierata, pozvánky na divadelné predstavenie a rôzne rozprávania, napr. o sebe, o rodnej dedine alebo obci, o najkrajšom zážitku, o pobyte na Slovensku a pod. Pri porovnávaní textov, ktoré napísali maďarské študentky po príchode na Slovensko, a textov napísaných tesne pred odchodom do Maďarska sme zistili kvalitatívne a kvantitatívne rozdiely. Z hľadiska kvality textov išlo o dôslednejšie obsahové prepracovanie témy a z hľadiska kvantity boli neskoršie napísané texty rozsiahlejšie. Nás však viac zaujímala otázka, akým spôsobom by sa dala zlepšiť celková úroveň písaných prejavov týchto študentiek, ktoré sa chcú naučiť dobre písomne vyjadrovať po slovensky.

3.1 Úroveň písaných prejavov môžeme hodnotiť na základe kvalitatívnych a kvantitatívnych kritérií, medzi ktorými majú dôležité miesto chyby.

3.2 Za chyby v písaných prejavoch považujeme pravopisné chyby a chyby, ktoré sú dôsledkom porušovania jazykových noriem v morfologickej, syntaktickej a štylistickej rovine.

3.3 Na základe analýzy 50 slohových prác sme zistili, že maďarské vysokoškoláčky urobili 3250 chýb (priemerne 65 chýb na jednu úlohu), z toho